

2003. évi törvény

a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról

1. §

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) az alábbi alcímmel és 271/A. §-sal egészül ki, egyben a 271/A. § számozása 271/B. §-ra változik:

„Állatkínzás

271/A. § (1) Aki gerinces állatot közterületen, nyilvános helyen vagy annak tartása során másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltő módon

a) indokolatlanul bántalmaz, vagy

b) annak indokolatlan fizikai fájdalmat okoz,

ha ez az állat maradandó egészségkárosodásához vagy halálához vezet, vétséget követ el, és egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki tiltott vadászati eszközzel vagy tiltott vadászati módon történő vadászat során a vadnak indokolatlan fizikai fájdalmat okoz, ha ez az állat maradandó egészségkárosodásához vagy halálához vezet.”

2. §

E törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba, ezzel egyidejűleg a Btk. 266/A. § (1) bekezdésének „eb” szövegrésze helyébe a „gerinces állat” szövegrész lép.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Alkotmány 18. §-ában elismert, az egészséges környezethez való jogot az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata az állam intézményvédelmi kötelezettségeként értelmezte. Az AB 28/1994. (V. 20.) számú határozatában kimondta, „[a]z állam kötelességeinek magukban kell foglalniok az élet természeti alapjainak védelmét, és ki kell terjedniük a véges javakkal való gazdálkodás intézményeinek kiépítésére.” [ABH 1994, 134, 137.] Annak ellenére tehát, hogy az állatok nem jogalanyok, az államnak – az Alkotmány 18. §-ából származó intézményvédelmi kötelezettsége alapján – védelemben kell részesítenie fennmaradásukat. Az állam ezen kötelezettségének elsősorban jogalkotási és szervezési feladatainak ellátásával tehet eleget.

A hatályos jogszabályok biztosítják a természeti értékek, így az állatok széleskörű védelmét, ennek során került megalkotásra a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, vagy az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény; e törvények államigazgatási szankciókkal védik az élet természeti alapjait. Ezen túl az egyes szabálysértésekről

szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet állatkínzás szabálysértési tényállása az egyes állatok életének konkrét védelmét is megteremtette.

Az elmúlt évtized társadalmi változásai során az állatvédelem ügye egyre több polgártársunk számára vált fontos üggyé, mára már egyértelmű társadalmi igényként jelentkezik a természeti értékek védelme. Fokozatosan megváltozott a közgondolkodás is, ennek eredményeként a társadalom közösségellenes cselekményként ítéli meg a természet károsítását, ezen belül pedig az állatok egyszerű tárgyként való kezelését.

A közösségellenes cselekményekkel szembeni fellépésnek egy jogállamban számos jogi eszköze van, ezek közül a büntetőjog szankciói jelentik az ultima ratiót. A Btk. XVI. fejezet II. címe alatt, a köznyugalom elleni bűncselekmények között szankcionálja azokat a közösségellenes magatartásokat, amelyek más bűncselekményt nem valósítanak meg. Javaslatom arra irányul, hogy – összhangban a társadalmi vélekedés megváltozásával – az állatkínzás legsúlyosabb eseteivel szemben a büntetőjog eszközeivel is lépjen fel a törvényalkotó.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 2. §-a szerint szabálysértést követ el, aki „gerinces állatot közterületen vagy nyilvános helyen, mások felháborodására alkalmas módon bántalmaz, annak akaratlagosan fizikai fájdalmat okoz, illetőleg természetével ellentétes cselekedetre kényszerít, [vagy] gerinces állaton szükségtelenül olyan beavatkozást végez, amely alkalmas

arra, hogy másokban felháborodást vagy riadalmat keltsen, [vagy] gerinces állat tartásának minimális feltételeit nem biztosítja, a tartás módszereivel az állatnak fizikai fájdalmat, egészségkárosodást, megbetegedést okoz.”

A szabálysértési tényállás nem kezeli minősített esetként, ha a kíntás eredményeként az állat elpusztul vagy maradandó egészségkárosodást szenved, holott álláspontom szerint az állat életének elvesztése vagy megnyomorítása olyan körülmény, ami erőteljesebb állami fellépést kíván meg. Az állat halálához vezető vagy annak maradandó egészségkárosodást okozó kíntás olyan mértékben közösségellenes cselekmény, amely már indokolja, hogy azt a közösség büntetőjogi szankcióval torolja meg.

Ennek érdekében a javaslat az állatkíntás szabálysértési tényállása alapján az állat elpusztulását vagy az állatnak maradandó egészségkárosodást okozó állatkíntásokat vétségge minősíti, és kimondja, hogy az egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

Az állatkíntás speciális esetének tekinthető, ha valaki a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény 37. § a) és b) pontja szerinti vadászati tilalmak megszegésével, így tiltott vadászati eszközzel vagy tiltott vadászati módon történő vadászat során okoz indokolatlan fizikai fájdalmat. Álláspontom szerint amennyiben az orvvadászat során elkövetett állatkíntás a vad halálához vagy maradandó egészségkárosodásához vezet, a büntetőjog szankcióinak igénybevétele indokolt. Ebben az esetben a védett jogtárgyak közül a köznyugalom mellett nagyobb súllyal esik latba az élet természeti alapjainak védelme, ami indokolja, hogy ne csak a másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltő módon történő elkövetést szankcionálja a törvényhozó.

A 2. §-hoz

A törvényjavaslat hatályba léptető rendelkezése biztosítja a jogalkalmazók számára a kellő felkészülési időt, amikor úgy rendelkezik, hogy a törvény a kihirdetését követő 15. napon lépjen hatályba.

Az állatviadatok szervezését, tartását, az erre való fogadás szervezését illetve kötését a Btk. 266/A. §-a csak a kutyaviadatok esetében szankcionálja. Álláspontom szerint ez indokolatlan szűkítés, ezért javaslom, hogy bármely gerinces állat részvételével szervezett állatviadallal kapcsolatos ilyen cselekmények bűncselekménynek minősüljenek.

Budapest, 2003. július 15.

Tisztelettel,

Gusztos Péter
SZDSZ